Stanoviská hlavného kontrolóra obce k návrhu rozpočtu obce Hatné na roky 2024 - 2026

Stanovisko k návrhu rozpočtu obce predkladá hlavný kontrolór Obecnému zastupiteľstvu v súlade s § 18. f ods. 1. písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení pred jeho prerokovaním a schválením v obecnom zastupiteľstve.

A: VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA

1 Zákonnosť predloženého návrhu rozpočtu

1.1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Stanovisko je spracované v nadväznosti na ďalšie súvisiace právne predpisy v platnom znení, a to najmä:

- zákon č. 523/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov zákon č. 583/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy,
- zákon č. 564/2004 Z. z o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov v znení neskorších predpisov
- zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 597/2003 Z. z o financovaní škôl a školských zariadení v znení
- zákon č. 357/2015 Z. z o finančnej kontrole a vnútornom audite v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 431/2002 Z. z o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

1.2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami obce

Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami obce (ďalej len „VZN"):

- VZN, ktorým sa určuje spôsob a metodika poskytovania dotácií z rozpočtu obce
- VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
- VZN, ktorým sa určuje výška a spôsob úhrady príspevkov na čiastočnú úhradu nákladov v materských školách
- Zásady hospodárenia s majetkom obce

1.3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Návrh rozpočtu bol zverejnený v obci na úradnej tabuli obecného úradu a na webovej stránke obce v zákonom stanovenej lehote 15 dní pred jeho schválením v zmysle § 9 ods. 2 zák. č. 369/1991 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších doplnkov a zmien.

2 Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu obce na rok 2024 je spracovaný v súlade s ustanoveniami § 4 zákona č. 583/2004 Z. z o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov a v zmysle opatrenia Ministerstva financií SR č. MF/010175/2004 – 42 z 8. decembra 2004 a jeho doplnkov, ktorým sa ustanovuje druhová organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie. Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade s Metodickým pokynom Ministerstva financií SR, ktorým bol vydaný praktický a konkrétny manuál pre tvorbu programových štruktúr na úrovni miestnej a regionálnej samosprávy. Je vypracovaný na trojročné obdobie. Pre roky 2024 až 2026 vydalo Ministerstvo financií výnos s názvom „Príručka na zostavenie návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026" (ďalej len „príručka"). Ministerstvo financií Slovenskej republiky predmetnú príručku vydalo vo Finančnom spravodajcovi pod č. MF/008193/2023-411 v súlade s § 14 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Podľa uvedeného obce, vyššie územné celky sú povinné poskytovať ministerstvu financií potrebné údaje o svojom hospodárení na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy, návrhu štátneho záverečného účtu a návrhu súhrnnej výročnej správy Slovenskej republiky. Údaje na účely zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy poskytujú prostredníctvom rozpočtového informačného systému pre samosprávu (ďalej len RISSAM rozpočet) v správe ministerstva financií. Obec a vyšší územný celok sú povinní poskytovať do RISSAM rozpočet údaje o schválenom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a rozpočtov na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 20 kalendárnych dní odo dňa schválenia rozpočtu orgánom obce alebo orgánom vyššieho územného celku, príslušným podľa osobitných predpisov. Ak je rozpočet obce alebo rozpočet vyššieho územného celku na nasledujúci rozpočtový rok schválený do 31. decembra bežného roka, obec a vyšší územný celok poskytujú údaje schváleného rozpočtu, v členení minimálne na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie, najneskôr do 10. januára nasledujúceho rozpočtového roka a schválený rozpočet na príslušný rozpočtový rok a rozpočty na nasledujúce roky viacročného rozpočtu najneskôr do 31. januára nasledujúceho rozpočtového roka, pričom počas rozpočtového provizória obec a vyšší územný celok poskytujú v tomto rozsahu a termínoch údaje schváleného rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka.

C: TVORBA NÁVRHU VIACROČNÉHO ROZPOČTU

Návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2024 - 2026 vychádza z vyššie menovaných právnych predpisov a metodických pokynov pre spracovanie rozpočtov samospráv. Východiskovými podkladmi pre tvorbu viacročného rozpočtu obce na roky 2024 - 2026 boli zohľadnenia: platných zmluvných vzťahov do rozpočtu obce, platných VZN, analýza hospodárenia v roku 2023. Návrh viacročného rozpočtu ako strednodobého nástroja finančnej politiky obce bol spracovaný podľa zák. č. 583/2004 Z. z. v členení podľa § 9 ods. 1 ako:

a) rozpočet na príslušný rozpočtový rok 2024

b) rozpočet na rok nasledujúci po príslušnom rozpočtovom - rok 2025

c) rozpočet na rok nasledujúci po roku , na ktorý sa zostavuje rozpočet podľa písmena b) – rok 2026

Príjmy a výdavky rozpočtov uvedených pod písmenami b) a c) nie sú záväzné, majú orientačný charakter, ich ukazovatele sa korigujú v ďalších rozpočtových rokoch. Viacročný rozpočet na roky 2025 – 2026 je zostavený v rovnakom členení, v akom sa zostavuje rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok. Rozpočet obce na príslušný rozpočtový rok je záväzný. Viacročný rozpočet sa v súlade s § 10 ods.

3 až 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vnútorne člení na:

d) bežný rozpočet (bežné príjmy a bežné výdavky)

e) kapitálový rozpočet (kapitálové príjmy a kapitálové výdavky)

f) finančné operácie (príjmové a výdavkové finančné operácie)

Vo viacročnom rozpočte na roky 2024 – 2026 sú vyjadrené finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu na príslušné obdobie v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, finančné vzťahy k štátnym fondom a fondom EÚ, k zriadeným právnickým a fyzickým osobám, ktorým sa poskytli prostriedky z rozpočtu obce, ako aj k rozpočtom iných obcí (spoločný obecný úrad - stavebný).

Viacročný rozpočet je strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky obce, ktorý odzrkadľuje zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov. V súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. je súčasťou predloženého návrhu rozpočtu na roky 2024 – 2026 aj schválený rozpočet 2023, údaje o (očakávanom/skutočnom) plnení 2023, ako aj o skutočnom plnení za predchádzajúce 2 roky, tj. v tomto prípade obdobie 2021 a 2022.

D: ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA NÁVRHU ROZPOČTU

Na prerokovanie je Obecnému zastupiteľstvu predložený návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2025 - 2026 a návrhu rozpočtu obce na príslušný rok 2024, ktorý obsahuje východiská tvorby rozpočtu, predpokladaný očakávaný vývoj príjmovej a výdavkovej časti bežného a kapitálového rozpočtu v predložených kvantitatívnych ukazovateľoch.

Návrh rozpočtu na rok 2024 ako aj návrh viacročného rozpočtu obce na roky 2025 – 2026 je zostavený v mene euro v súlade so zákonom č. 659/2007 Z. z. o zavedení eura v SR s nasledovnými východiskovými ukazovateľmi:

Základné informácie návrhu rozpočtu príjmov a výdavkov v €:

Sumarizácia	**2021 Skutočnosť**	**2022 Skutočnosť**	**2023 Skutočnosť**	**2023 Rozpočet**	**2024 Rozpočet**	**2025 Rozpočet**	**2026 Rozpočet**
Bežné výdavky spolu	273 841,01	313 984,83	345 304,17	328 895	352 303	377 500	382 000
Kapitálové výdavky spolu	36 107,34	108 994,44	6 060,00	6 569	176 459	0	0
Výdavkové finančné operácie	16 439,90	17 556,25	16 673,96	15 674	12 785	0	0
Rozpočtové výdavky spolu	**326 388,25**	**440 535,52**	**368 038,13**	**351 138**	**541 547**	**377 500**	**382 000**
Bežné príjmy	296 826,95	328 068,34	366 449,81	339 485	355 932	377 500	382 000
Kapitálové príjmy	73 643,92	0,00	165 546,00	690	0	0	0
Príjmové finančné operácie	40 849,83	130 921,99	16 641,15	10 963	185 615	0	0
Rozpočtové príjmy spolu	**411 320,70**	**458 990,33**	**548 636,96**	**351 138**	**541 547**	**377 500**	**382 000**
Hospodárenie celkom	**84 932,45**	**18 454,81**	**180 598,83**	**0**	**0**	**0**	**0**

Návrh zostaveného rozpočtu na rok 2024 spĺňa hlavnú podmienku zostavenia rozpočtu stanovenú v § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, a to povinné zostavenie bežného rozpočtu ako vyrovnaného, alebo prebytkového.

Príjmy na rok 2024 sú plánované nasledovne:

- Bežné príjmy pre rok 2024 – 355 932 €
- Bežné výdavky pre rok 2024 – 352 303 €
- Bežný rozpočet pre rok 2024 – prebytok – 3 629 €

V predpokladaných príjmoch návrh rozpočtu na rok 2024 vychádza z princípov prerokovaného zákona o štátnom rozpočte na rok 2024, posúdenia reálneho vývoja rozpočtového hospodárenia verejnej správy v roku 2023 a podkladov z návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2024.

Rozhodujúcu časť bežných príjmov aj naďalej tvoria podiely na daniach v správe štátu, a to podiel dane s príjmov fyzických osôb vo výške 249 180 €. Podiel výšky sa odvíja od objemu vybranej dane z príjmov fyzických osôb, prerozdeľovanej na obce podľa kritérií v zmysle nariadenia vlády o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve.

Ostatné príjmy z miestnych daní sú plánované vo výške 29 757 € a plánované nedaňové príjmy 76 995 € sú rozpočtované podľa platných miestnych VZN v obci a podľa uzatvorených nájomných zmlúv z prenajatého majetku vo vlastníctve obce. Miera daňovej disciplíny, výška príjmov z prenájmu prenajatých pozemkov, budov a bytov na miestnej úrovni je nadstavená podľa porovnateľných reálne dosiahnuteľných daňových príjmov v roku 2023.

Rozpočet je otvorený dokument, ktorý v priebehu rozpočtového roku je možné na základe vývoja tvorby verejných zdrojov zákonným spôsobom aktualizovať. V návrhu rozpočtu sú zapracované transfery na prenesený výkon štátnej správy a transfery na vzdelávanie, ktoré je zabezpečené z dvoch zdrojov. Financovanie originálnych kompetencií sa zabezpečuje transferom z rozpočtu obce a financovanie prenesených kompetencií transferom zo štátneho rozpočtu. Kapitálové príjmy sú rozpočtované vo výške 0 € a príjmové finančné operácie v rozpočtovom roku 2024 sú navrhované v sume 185 615 €.

Výdavky na rok 2024 sú plánované nasledovne:

Rozpočet na roky 2025 a 2026 nie je v zmysle § 9 ods. 3 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov záväzný.

- **Bežné výdavky** obce rozpočtované vo výške 352 303 € sú naplánované na zabezpečenie základných samosprávnych kompetencií v oblasti výkonu miestnej verejnej správy podľa zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a to menovite na všeobecné verejné služby, správa obce, požiarna ochrana, ochrana životného prostredia, vývoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu, bývanie a občianska vybavenosť, údržba verejnej zelene, verejného osvetlenia, miestneho rozhlasu, (údržba miestnych komunikácií), šport, kultúra, rekreácia, výdavky na školstvo pre MŠ. V ďalšom na sociálne zabezpečenie, propagáciu obce, prevádzku a údržba budov v správe obce, poistenie majetku obce, údržba cintorína a domu smútku.

Návrh rozpočtu zabezpečuje výdavky na prenesený výkon štátnej správy, a to na úseku (pozemných komunikácií), všeobecnej vnútornej správy, (matričnej činnosti) a zabezpečovania výkonov registra obyvateľov, sociálnej pomoci, územného plánovania a stavebného poriadku, starostlivosti o životné prostredie a štátneho školstva.

- **Kapitálové výdavky** sú rozpočtované v celkovej sume 176 459 €

- **Výdavkové finančné operácie** sú rozpočtované vo výške 12 785 €

D: RIZIKÁ

Za najväčšie riziká pre tento rozpočet považujem na jednej strane možný znížený príjem daní z príjmov fyzických osôb (z dôvodu nárastu nezamestnanosti vyvolanej hospodárskou nestabilitou na svetových trhoch) a na strane druhej pretrvávajúcu vysokú mieru inflácie.

E: ZHRNUTIE/STANOVISKO

Stanovisko k návrhu rozpočtu je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách a ďalšími právnymi predpismi, ktoré upravujú tvorbu rozpočtu. V neposlednom rade aj na identifikáciu prípadných rizík a rezerv plnenia rozpočtovaných príjmov a rozpočtovaných výdavkov. Svojou koncepciou rešpektuje všetky právne normy a všeobecne platné predpisy spojené s prípravou rozpočtu obce. **Preskúmaním predloženého návrhu rozpočtu na rok 2024 konštatujem, že zohľadňuje súčasnú ekonomickú pozíciu obce, ako aj predpokladaný vývoj hospodárenia Slovenskej republiky a že je zostavený v súlade s § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. **Návrh zohľadňuje ustanovenia zák. č. 582/2004 Z .z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady a príslušné VZN, ďalej zák. č. 564/2004 Z .z. o rozpočtovom určení výnosu dane u príjmov územnej samospráve a zák. č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení** v znení neskorších doplnkov a zmien**, ako aj ďalšie právne normy. Návrh rozpočtu bol zverejnený na webovej stránke obce v 15 dňovej lehote pred schválením v súlade s § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení** v znení neskorších predpisov**. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odporúčam obecnému zastupiteľstvu predložený návrh viacročného rozpočtu na roky 2025 – 2026 zobrať na vedomie a návrh rozpočtu obce na rok 2024 schváliť.**

V Hatnom dňa 14.3.2024

Ing. Peter Ištok

Hlavný kontrolór obce